ΜΑΡΙΟΣ ΔΑΝΙΗΛ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ
Δικηγόρος
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1996

ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Κάθε γνήσιο αντίτυπο
φέρει την υπογραφή του συγγραφέα

ΜΑΡΙΟΣ ΔΑΝΙΗΛ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ
Δικηγόρος
Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1996

ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Καθηγητή κου. Μ. Σταθόπουλου 13

Συντομογραφίες 15

Εισαγωγή 17

1. ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 19

2. Ο ΑΘΛΗΤΗΣ 22
I. Διάκριση των αθλητών σε κατηγορίες 22
II. Το συμβόλαιο του αθλητή 23
α. Αθλητές με αμοιβή 23
β. Επαγγελματίες και ημιεπαγγελματίες αθλητές 24

3. ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ (ΤΑΑ) 26
I. Ίδρυση Τμημάτων Αμειβομένων Αθλητών 26
II. Οργάνωση Τμημάτων Αμειβομένων Αθλητών 26

4. ΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ 28
I. Αθλητικές Ανώνυμες Εταιρίες 28
α. Γενικά 28
β. Ίδρυση της εταιρίας 29
γ. Το μετοχικό κεφάλαιο 30
δ. Το Διοικητικό Συμβούλιο 31
II. Επαγγελματικές Ενώσεις 32

5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ Τ.Α.Α. ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ 33
I. Τα οικονομικά των εταιριών και των σωματείων 33
II. Διαπραγματεύσεις - μεταγραφές 34
III. Δικαιώματα αναμετάδοσης αγώνων και εκμετάλλευσης διαφημίσεων 35

6. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 36
I. Η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (ΕΠΟ) 36
II. Η Ενωση Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιριών (ΕΠΑΕ) 39
α. Γενικά 39
β. Οργανα της ΕΠΑΕ και αρμοδιότητές τους 42
III. Ο ποδοσφαιριστής 44
IV. Σχέσεις ΠΑΕ και επαγγελματία ποδοσφαιριστή 45
α. Κατάρτιση του συμβολαίου 46
β. Λήξη, διακοπή και λύση του συμβολαίου 48
γ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις επαγγελματιών ποδοσφαιριστών 52
V. Ο Κανονισμός Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΚΑΠ) 55

7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ 57
I. Τμήματα Αμειβομένων Καλαθοσφαιριστών και Πετοσφαιριστών 57
II. Η Ενωση Σωματείων Αμειβομένων Καλαθοσφαιριστών (ΕΣΑΚ) 58
III. Σχέσεις σωματείων και αμειβομένων καλαθοσφαιριστών 59
α. Κατάρτιση του συμβολαίου 59
β. Λήξη, διακοπή και λύση του συμβολαίου 62
γ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις αμειβομένων καλαθοσφαιριστών 66
IV. Σχέσεις σωματείων και αμειβομένων πετοσφαιριστών 68

8. Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ 69
I. Η αθλητική δραστηριότητα κατά τους αθλητικούς φορείς και το Δ.Ε.Κ. 69
II. Η πορεία προς την απόφαση Bosman 71
III. Η απόφαση του Δ.Ε.Κ. σχετικά με τον ποδοσφαιριστή Bosman 73
α. Η υπόθεση Bosman 73
β. Το άρθρο 48 ΣυνθΕΟΚ 74
γ. Τα άρθρα 85-86 ΣυνθΕΟΚ 77
IV. Συνέπειες της απόφασης στο χώρο του αθλητικού δικαίου 78
V. Τρωτά σημεία του αθλητικού συστήματος 79
α. Ο ανώτατος αριθμός ξένων παικτών 79
β. Η επιβολή συστήματος μεταγραφών 79
γ. Οι αθλητικές τηλεοπτικές μεταδόσεις 80
δ. Οι κυρώσεις των αθλητικών δικαιοδοτικών οργάνων 80
ε. Βανδαλισμοί 81
στ. Ασφάλιση 81
ζ. Λαχειοφόρες αγορές 81
η. Αθλητικές εταιρίες 82
θ. Doping 82
ι. Υποστήριξη προϊόντων από αθλητικούς φορείς 82
κ. Εκδοση εισιτηρίων 83
λ. Κρατικές επιχορηγήσεις στον τομέα του αθλητισμού 83
VI. Προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος 83

9. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ 87
I. Τα δικαιοδοτικά όργανα 87
α. Προσόντα των μελών τους 87
β. Πειθαρχικά - δικαιοδοτικά όργανα και Επιτροπές Επίλυσης Οικονομικών Διαφορών 87
II. Δικαιοδοτικά όργανα στο ποδόσφαιρο 89
α. Πειθαρχικά όργανα της ΕΠΟ και της ΕΠΑΕ 89
β. Οργανα επίλυσης οικονομικών διαφορών 91
III. Ο Κανονισμός Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΚΑΠ) 93
α. Υποβολή και εκδίκαση ενστάσεων 94
β. Παραπτώματα του ΚΑΠ 94
IV. Δικαιοδοτικά όργανα στην καλαθοσφαίριση και πετοσφαίριση 95
α. Πειθαρχικό όργανο της ΕΣΑΚ 95

β. Οργανα επίλυσης οικονομικών διαφορών 96
γ. Ανώτατο Συμβούλιο Επίλυσης
Αθλητικών Διαφορών (ΑΣΕΑΔ) 97
V. Ο Κανονισμός της ΕΣΑΚ 98

10. ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ 100
I. Αποφάσεις πειθαρχικών οργάνων της ΕΠΟ και της ΕΠΑΕ 101
α. Πειθαρχική Επιτροπή και Ενστάσεων της ΕΠΟ 101
β. Μονομελές Δικαιοδοτικό όργανο της ΕΠΑΕ 102
γ. Τριμελής Επιτροπή της ΕΠΑΕ 103
δ. Δικαστική Επιτροπή Εφέσεων της ΕΠΟ 103
II. Οργανα επίλυσης οικονομικών διαφορών 104
α. Επιτροπή Επίλυσης Οικονομικών Διαφορών της ΕΠΟ 104
β. Επιτροπή Επίλυσης Οικονομικών Διαφορών
Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου της ΕΠΑΕ 104
γ. Δευτεροβάθμια Επιτροπή Επίλυσης
Οικονομικών Διαφορών της ΕΠΟ 105
III. Α.Σ.Ε.Α.Δ. 105
IV. Αποφάσεις Ποινικών, Πολιτικών, Διοικητικών Δικαστηρίων 106

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 109

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον τέως Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητή κ. Μ. Σταθόπουλο, που είχε την καλωσύνη να προλογίσει αυτό το βιβλίο, καθώς και στους Καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ.κ. Α. Δεληγιάννη και Α. Παπασταύρου για την παρότρυνσή τους, τις υποδείξεις και τη βοήθειά τους στη συγγραφή του παρόντος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο αθλητισμός δεν είναι μόνο μία δραστηριότητα που ασκεί το σώμα. Είναι και μια άμιλλα που απαιτεί και προάγει την κοινωνική συνείδηση, επικοινωνία που συναδελφώνει, ψυχαγωγία που ανυψώνει το επίπεδο ζωής, εκπαίδευση στην πειθαρχία που διαπλάθει χαρακτήρες, καθρέφτης ηθών μιας κοινωνίας, που δείχνει τον πολιτισμό της, είναι τέλος, σήμερα, και επάγγελμα που εξυπηρετεί το βιοπορισμό και την καλώς νοούμενη επιδίωξη κέρδους.

Αυτή η τόσο σημαντική ατομική κοινωνική δραστηριότητα απαιτεί κανόνες στους οποίους πρέπει να στηρίζεται και βάσει των οποίων πρέπει να αναπτύσσεται. Οι κανόνες, μεταξύ άλλων, αποτελούν ένα από τα όπλα για την αντιμετώπιση των πολλών παθολογικών φαινομένων που ρίχνουν σκιές σε πολλές από τις παραπάνω λειτουργίες του αθλητισμού.

Η ανάγκη ρύθμισης των αθλητικών σχέσεων, ολοένα περισσότερων και ολοένα πιο σύνθετων στην εποχή μας, οδήγησε στη θέσπιση νέων, πληρέστερων κανόνων στην Ελλάδα και διεθνώς, που πάντως εξακολουθούν να αφήνουν πολλά κενά.

Από τη συστηματοποίηση και μελέτη των κανόνων αυτών διαμορφώθηκε ένας νέος κλάδος του δικαίου, το αθλητικό δίκαιο. Κύριο χαρακτηριστικό αλλά και κύριο πρόβλημα των αθλητικών κανόνων είναι η διπλή προέλευσή τους. Πρώτη πηγή τους ο κρατικός νομοθέτης που, θεσπίζοντας κανονιστικές πράξεις, προσπαθεί να επιβάλει κάποια τάξη στις αθλητικές σχέσεις. Παράλληλα με τους ετερόνομους αυτούς κανόνες, μια δεύτερη πηγή, οι ίδιοι οι μετέχοντες στην αθλητική δραστηριότητα με τα όργανά τους, παράγουν αυτόνομους αυτή τη φορά, κανόνες. Η οριοθέτηση ανάμεσα στους δύο αυτούς φορείς κανονιστικής εξουσίας στον αθλητισμό αποτελεί κεντρικό πρόβλημα του αθλητικού δικαίου. Και η προσπάθεια αντίστασης στην προϊούσα εμπορευματοποίηση του αθλητισμού, που έχει ως συνέπεια την απομάκρυνση από τα ολυμπιακά ιδεώδη, αποτελεί στόχο νομοθετικής πολιτικής και για τους δύο αυτούς φορείς.

Οι κανόνες που συνθέτουν το αθλητικό δίκαιο είναι κανόνες αστικού, εμπορικού, εργατικού, συνταγματικού, διοικητικού, ποινικού, δικονομικού, και διεθνούς δικαίου. Η πολυπλοκότητά τους, αλλά και οι συχνές ατέλειες και ασάφειές τους απαιτούν την ενίσχυση της καλλιέργειας του νεαρού κλάδου του αθλητικού δικαίου. Αφετηρία για το σκοπό αυτό είναι η καλύτερη δυνατή γνώση του περιεχομένου τους.

Τον τελευταίο καιρό έχει αρχίσει στη χώρα μας μια αξιόλογη βιβλιογραφική κίνηση, με στόχο κυρίως ενημερωτικό, στο χώρο του αθλητικού δικαίου. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η προκειμένη αξιέπαινη εργασία του κ. Μάριου Δ. Παπαλουκά.

Αντικείμενό της είναι η παρουσίαση των βασικότερων κανονιστικών ρυθμίσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τους αθλητές, τα αθλητικά σωματεία και εταιρείες, την οργάνωση των κυριοτέρων ομαδικών αθλημάτων και την απονομή της αθλητικής δικαιοσύνης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι αναπτύξεις του συγγραφέα για την επιρροή του ευρωπαϊκού δικαίου στις αθλητικές σχέσεις.

Ο κ. Παπαλουκάς είναι από τους νέους φερέλπιδες νομικούς που ειδικεύονται στο αθλητικό δίκαιο. Καλλιεργεί ήδη τον κλάδο με ζήλο και επιτυχία, στηριζόμενος στις πολύ καλές γνώσεις του στο αντικείμενο αυτό, και την πολύτιμη εμπειρία του από τη συμμετοχή του σε διεθνή συνέδρια αθλητικού δικαίου. Τελευταίος καρπός των προσπαθειών του αυτών είναι το αξιόλογο τούτο βιβλίο, που ευχαρίστως προλογίζω. Εύχομαι, το βιβλίο να βοηθήσει τους ασχολούμενους με τον αθλητισμό και ο συγγραφέας του να συνεχίσει την προσπάθεια και να έχει και νέες και μεγαλύτερες επιτυχίες στην υπηρεσία του αθλητικού δικαίου.

Μιχαήλ Π. Σταθόπουλος

Τέως Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών
Καθηγητής της Νομικής Σχολής Αθηνών